

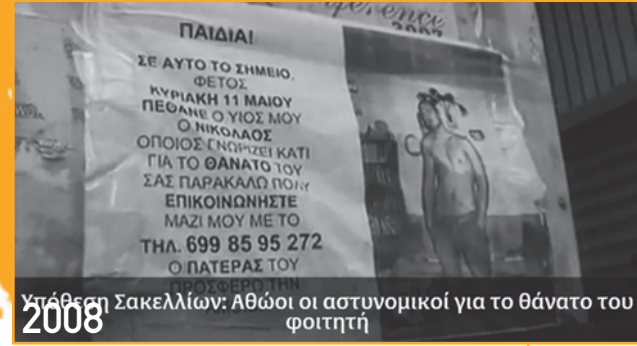
1990s

Μπάτσοι συλλαμβάνουν αλβανό εργάτη στην Ομόνοια στις αρχές της δεκαετίας του '90.

2007

Μπάτσοι βασανίζουν μετανάστες στο Α.Τ. Ομόνοιας, τραβάνε βιντεάκια και τα στέλνουν μεταξύ τους για να σπάσουν πλάκα.

2008

Υπόθεση Σακελλίων: Αθώοι οι αστυνομικοί για το θάνατο του φοιτητή
Ο 24χρονος ομογενής Νίκος Σακελλίων ξυλοκοπείται μέχρι θανάτου κοντά στην Ομόνοια από ειδικούς φρουρούς. Οι τέσσερις αστυνομικοί, τρεις άντρες και μία γυναίκα, αθώωθηκαν.

ΕΙΝΑΙ Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΧΩΡΙΣ ΣΒΑΣΤΙΚΑ:

ΜΠΑΤΣΟΙ, ΜΑΦΙΟΖΟΙ, ΜΑΓΑΖΑΤΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ ΚΑΙ Η ΥΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΞΟΝΤΩΣΗΣ

Θα μπορούσε να ήταν ένα λιτό μονόστηλο, από αυτά που γράφονται σε ένα αστυνομικό γραφείο και δημοσιεύονται σε καθημερινές εφημερίδες, με μοναδικό σκοπό να ξεχαστούν όσο πιο γρήγορα γίνεται: «νεκρός νεαρός τοξικομανής, ο οποίος αυτοτραυματίστηκε, μετά από απόπειρα ληστείας». Για κακή τύχη όμως των μπάτσων, μικροϊδιοκτητών, μαφιόζων και λοιπών αποβρασμάτων, στα περίχρηστη πλατεία Ομόνοιας, ο Ζακ Κωστόπουλος διέθετε τον κοινωνικό, πολιτικό και φιλικό κύκλο εκείνο, ο οποίος δεν επέτρεπε μία ακόμη σιωπηρή δολοφονία να πάρει τον συνηθισμένο δρόμο της.

Η δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου ήταν μία από τις πολλές στην περιοχή: μόλις δύο βδομάδες πριν, στις πέντε του περασμένου Σεπτεμβρίου, τα μονόστηλα των εφημερίδων γράφανε: «Μυστηριώδης θάνατος κρατούμενου στο Α.Τ. Ομόνοιας». ¹ Ήταν ένα ακόμη άρθρο γραμμένο σε ένα αστυνομικό γραφείο προορισμένο να δικαιολογήσει στα γρήγορα τον φόνο και να ξεχαστεί άμεσα. Ο 47χρονος ήταν χρήστης, ήταν υπέρβαρος και σωματώδης, αντιστάθηκε και τραυμάτισε τρεις(!) αστυνομικούς, ώσπου κατέληξε λίγο αργότερα για άγνωστα αίτια. Τέλος μονόστηλου.

Πριν από 10 μήνες, στις 29 Δεκέμβρη του 2017, η εφημερίδα *Πρώτο Θέμα* έγραφε: «Βρέθηκε νεκρή 28χρονη στις τουαλέτες του αστυνομικού τμήματος Ομόνοιας». Οι μπάτσοι που για λίγο γίνανε ξανά δημοσιογράφοι, ανέφεραν ότι η 28χρονη ήταν ελληνίδα ρομά, η οποία μετέβη στο αστυνομικό τμήμα για να δηλώσει απώλεια ταυτότητας και τελικά, με μία αναπάντεχη στροφή της μοίρας, βρέθηκε νεκρή στις τουαλέτες του τμήματος. Ο ιατροδικαστής απέκλεισε ταχύτατα την εγκληματική ενέργεια. Για να δικαιολογηθεί ο θάνατος έσπευσαν να προσθέσουν ότι η νεαρή είχε νοσηλευθεί στο Δαφνί δύο φορές λόγω ψυχολογικών προβλημάτων. Δηλαδή άμα έχεις νοσηλευτεί στο Δαφνί και έχεις ψυχολογικά προβλήματα, τι κάνεις; Πας στις τουαλέτες του Α.Τ. Ομόνοιας: ένα υπέροχο μέρος να εγκαταλείψεις αυτόν τον μάταιο κόσμο!

Με ένα σχετικά σύντομο ψάξιμο λοιπόν στο διαδικτυακό παρατηρούμε ότι ο θάνατος του Ζακ Κωστόπουλου ήταν ο τρίτος, μόνο κατά τον τελευταίο χρόνο, στην περιοχή της Ομόνοιας και του διαβόητου αστυνομικού τμήματος της περιοχής, ο οποίος αναφέρθηκε σε ένα μονοστηλάκι. Είμαστε βέβαιοι ότι ένα ενδελεχές ψάξιμο θα αυξήσει τον αριθμό των

θυμάτων. Ακόμα και έτσι όμως δεν θα μάθουμε για όλους τους φόνους στην περιοχή. Υπάρχουν πολλοί και πολλές, των οποίων η ζωή θεωρείται τόσο υποτιμημένη, ώστε ακόμη και αν πεθάνουν με τον πιο βάρβαρο τρόπο δεν αξίζουν ούτε ένα μονοστηλάκι.

Η «μυστηριώδης» αυξημένη θνησιμότητα στην Ομόνοια, δεν είναι στην πραγματικότητα καθόλου μυστηριώδης. Αντιθέτως είναι η πραγματικότητα μιας πολεοδομικής περιοχής της Αθήνας, η οποία έχει επιλεχθεί εδώ και τρεις τουλάχιστον δεκαετίες, να αποτελεί ένα από τα επίκεντρα της παράνομης οικονομίας και της αστυνομικής διαχείρισης των κατωτέρων στρωμάτων της πολυεθνικής εργατικής τάξης. Μπορεί εμείς να ξεχνάμε ή να αδιαφορούμε, αλλά η Ομόνοια ζει στους δικούς της ρυθμούς καθημερινής βίας και βαρβαρότητας.

ΟΜΟΝΟΙΑ ΤΗΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ '90 AND BEYOND: ΕΝΑ ΑΝΟΙΧΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Υπάρχει μία λέξη την οποία γνώριζαν όλοι οι μετανάστες που έφτασαν στην Ελλάδα από τη δεκαετία του '90 και έπειτα. Η λέξη αυτή δεν είναι άλλη από την "ομοנוία". Από τις πρώτες μέρες της πώσης του ανατολικού μπλοκ, τη στιγμή δηλαδή που το ελληνικό κράτος ανακάλυψε τις τεράστιες δυνατότητες εκμετάλλευσης του ανατολικοευρωπαϊκού προλεταριάτου, η πλατεία Ομόνοιας μετατράπηκε σε σκλαβοπάζαρο όπου κυριώς αλβανοί εργάτες περίμεναν κάποιο ντόπιο αφεντικό να τους δώσει καμιά περιστασιακή δουλειά έναντι πενιχρής αμοιβής. Μαζί με τα ντόπια αφεντικά, η ελληνική αστυνομία επιδιόταν σε «επιχειρήσεις-σκουπά», συλλαμβάνοντας και απελαύνοντας δεκάδες χιλιάδες μετανάστες χωρίς χαρτιά, σε έναν ατέρμονο κύκλο ο οποίος διασφάλιζε ότι τα μεροκάματα θα παραμένουν στο χαμηλότερο δυνατό σημείο.

Το ελληνικό κράτος, οι μπάτσοι και τα ντόπια αφεντικά, αποδείχθηκαν πλήρως προετοιμασμένα να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις. Η διεθνής πρακτική της παρανομοποίησης της μετανάστευσης εφαρμόστηκε με απόλυτη ακρίβεια και με την αμόλυντη ρατσιστική λύσσα. Οι αλβανοί εργάτες και εργάτριες απομυζούνταν με κάθε δυνατό τρόπο και το ρατσιστικό δηλητήριο που χυνόταν εναντίον τους από παντού εξασφάλιζε την απαραίτητη ιδεολογική τους υποτίμηση πριν την υλική τους εκμετάλλευση.

Από τότε μέχρι και σήμερα, μετά και τα διαδοχικά κύματα παρανομοποιημένης μετανάστευσης στην Ελλάδα, η Ομόνοια εξακολουθεί να είναι ο τόπος όπου ένας μετανάστης μαθαίνει τι πάει να πει Ελλάδα.

Εκτός από τόπος αστυνομικής διαχείρισης της παρανομοποιημένης εργασίας των μεταναστών, η Ομόνοια μετατράπηκε σε ένα από τα πολλά επίκεντρα της εγχώριας μαφιόζικης οικονομίας, η οποία άρχισε να διογκώνεται ταχύτατα. Ο κοινωνιολόγος Ι. Ψημμένος σε μία έρευνα που έκανε στην Ομόνοια στις αρχές της δεκαετίας του '90 ανέφερε μιλώντας με μία τσατσά της περιοχής:

Συνήθως ένα κορίτσι πρέπει να φέρει 100.000-150.000 δρχ [ενν. την ημέρα]. Από αυτά πρέπει να πληρώσω πάνω από το 1/3 στον Έλληνα νταβατζή για την ασφάλεια που προσφέρει. Με τον όρο ασφάλεια δεν εννοώ την προστασία, αλλά την εξεύρεση διαμερίσματος και οπωσδήποτε το λάδωμα της αστυνομίας...²

Τέτοιες περιγραφές της κατάστασης στην περιοχή της Ομόνοιας δείχνουν ότι ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '90 άρχισαν να συγκροτούνται και να εδραιώνονται μαφιόζικα υλικά συμφέροντα στην περιοχή. Προφανώς ο γενικός ελεγκτής και ρυθμιστής της κατάστασης ήταν η ελληνική αστυνομία. Σε μεταγενέστερο δημοσίευμα διαβάζουμε για την κατάσταση που επικρατούσε στο αστυνομικό τμήμα Ομόνοιας στα μέσα της δεκαετίας του '90:

Η πρόταση της εισαγγελίας Πρωτοδικών Ελισάβετ Βίδρα προς το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών [...] είναι πραγματικός καταπέλτης αλλά και όνειδος τόσο για την Ελληνική Αστυνομία όσο και για την Πολιτεία: από τους 29 συνολικά πολίτες υπεράνω υποψίας (ανάμεσά τους αστυνομικοί και δικηγόροι) στους οποίους έχει ασκηθεί ποινική δίωξη, εισηγείται την παραπομπή σε δίκη του πρώην διοικητή του Α.Τ. Ομόνοιας Η.Γ., του διευθυντή του πολιτικού γραφείου του τότε υπουργού Δημόσιας Τάξης Η.Λ., της ιδιοκτήτριας δύο «κρυφών» οίκων ανοχής, Μ.Π., και του πρώην αστυνομικού του Α.Τ. Ομόνοιας Α.Μ. Όπως προκύπτει από την πολυσέλιδη εισαγγελική πρόταση, ο πρώην διοικητής, ο διευθυντής του πολιτικού γραφείου και ο αστυνομικός, από τις 17 Ιανουαρίου 1997 μέχρι και την 1η Φεβρουαρίου 1997 πήραν από την ιδιοκτήτρια των οίκων ανοχής το διόλου ευκαταφρόνητο ποσό του 1,2 εκατομμυρίων δραχμών.

Οι μπάτσοι πουλάνε την ηρωίνη μέσα από το κεντρικό Α.Τ. Ομόνοιας.

Ο λόγος απλός: οι «διευκολύνσεις» που της παρείχαν ώστε εκείνη να συνεχίζει την επιχείρησή της μαστροπείας των ανήλικων αλλοδαπών. Σύμφωνα με την εισαγγελέα: ο μεν διοικητής ειδοποίησε την ιδιοκτήτρια των οίκων ανοχής ώστε εκείνη να κλείνει τις «επιχειρήσεις» της όταν οι άνδρες του πραγματοποιούσαν ελέγχους. Ο, δε, διευθυντής του πολιτικού γραφείου φέρεται να προκαλούσε [sic] τον διοικητή του Α.Τ. ώστε να κάνει τα «στραβά μάτια» στη μαστροπό, ενώ ο αστυνομικός έβαζε και αυτός το... χεράκι του, ώστε οι δύο οίκοι ανοχής να κλείνουν ως διά μαγείας κατά τις εφοδούς των αστυνομικών.³

Προφανώς οι μπάτσοι δεν πληρώνονταν μόνο για ένα δεκαπενθήμερο του '97. Η εδραίωση μεγάλων υλικών συμφερόντων από την εκμετάλλευση των μεταναστών, των εκδιδόμενων και βέβαια των χρηστών ναρκωτικών, υπό την ηγεσία της ελληνικής αστυνομίας και του υπουργείου Δημόσιας Τάξης, διαμορφώνει την πραγματική ιστορία της Ομόνοιας τουλάχιστον τα τελευταία τριάντα χρόνια. Μπορεί οι συγκεκριμένοι μαφιόζοι, ευπόληπτοι και βαθμοφόροι, μετά την αποκάλυψή τους να απομακρύνθηκαν προσωρινά από το αντικείμενό τους, αλλά σίγουρα άλλοι του ίδιου και παρόμοιου φυράματος βρέθηκαν να πάρουν τη θέση τους: η παράνομη οικονομία απεχθάνεται το κενό.

Τα πιο ευάλωτα κομμάτια της εργατικής τάξης δεν είχαν και δεν έχουν άλλο περιθώριο παρά να βρεθούν στην Ομόνοια προκειμένου να επιβιώσουν. Εκεί τους περιμένει ένα σύμπλεγμα μπάτσων και μαφιόζων με άκρες που φτάνουν μέχρι τα υπουργεία. Οι συνθήκες αυτές δεν είναι περιστασιακές ούτε και οδηγούν σε «μεμονωμένα περιστατικά». Είναι η ελληνική στρατηγική για τη διαχείριση της πολυεθνικής εργατικής τάξης και ιδιαίτερα των πιο υποτιμημένων κομματιών της.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, η βία κάθε είδους είναι ο καθημερινός κανόνας. Οι ξυλοδαρμοί, οι βασανισμοί, οι βιασμοί, οι δολοφονίες βρίσκονται στο καθημερινό ρεπερτόριο τόσο του αστυνομικού τμήματος όσο και των παρακείμενων μαφιόζων, ιδιοκτητών και μαγαζατόρων.

ΧΡΥΣΟΧΟΟΙ, ΜΕΣΙΤΕΣ, ΦΑΣΙΣΜΟΣ

Η μετατροπή της Ομόνοιας σε ένα ανοιχτό στρατόπεδο συγκέντρωσης για την πολυεθνική εργατική τάξη είχε προφανώς ως συνέπεια την αλλαγή των χαρακτηριστικών της περιοχής. Πολλοί ιδιοκτήτες και μαγαζάτορες, εξοικειώθηκαν ταχύτατα με αυτές τις αλλαγές στους κρατικούς σχεδιασμούς στην περιοχή. Μπορεί η παράνομη οικονομία να μην έχει απ' έξω καμία γυαλιστερή μαρκίζα, αλλά οι χρηματικές ροές στο κέντρο της Αθήνας ήταν και είναι μεγάλες και σταθερές: εκατοντάδες σπίτια-ερείπια νοικιάζονταν στους μετανάστες με το κεφάλι, ξενοδοχεία αφιερώθηκαν στην παροχή σεξουαλικών υπηρεσιών, δικηγορικά γραφεία πουλάνε νομιμοποίηση σε μετανάστες έναντι χιλιάδων ευρώ, πρέζα και μπούμπλε δίνονται σε τιμή ευκαιρίας σε εκατοντάδες χρήστες.

Με αφορμή τη δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου μάθαμε ότι τα διάφορα χρυσοχοεία/ενεχυροδανειστήρια περί της Ομόνοιας δεν είναι τελικά και τόσο χρυσοχοεία/ενεχυροδανειστήρια.⁴ Από την εποχή της κρίσης, από το 2009 δηλαδή και μετά, και ιδιαίτερα την περίοδο 2011-2014 όταν τα δάνεια είχαν φτάσει στο κόκκινο, χιλιάδες ήταν αυτοί που ρευστοποιήσαν τα οικογενειακά χρυσαφικά για λίγο ρευστό. Όλοι θα έχουν παρατηρήσει τη μεγάλη αύξηση των καταστημάτων με αισθητική Λας Βέγκας και τη λακωνική επιγραφή: «αγοράζω χρυσό».

Η πραγματική κερδοφορία αυτών των καταστημάτων δεν ήταν όμως (και δεν είναι) η εκποίηση των μικροαστικών κειμηλίων. Ένα μεγάλο κομμάτι αυτών των μαγαζιών λειτουργούν ως κλεπταποδόχοι-ενασχόληση η οποία εμφανίζει σοβαρότερα περιθώρια κέρδους. Το να γίνεις ενεχυροδανειστής για παράδειγμα είναι απλό:

Δεν απαιτείται η απόδειξη της ύπαρξης κεφαλαίου από τον ενεχυροδανειστή, πράγμα αυτονόητο για όποιον δανείζει χρήματα. Κατά συνέπεια, για τη δραστηριοποίησή τους δεν διεξάγεται κανενός είδους έλεγχος από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές για το φορολογικό προφίλ των ενεχυροδανειστών και την ακριβή πρόβλεψη του κεφαλαίου, εάν δηλαδή είναι προϊόν από ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, λαθρεμπορία και άλλες παράνομες δραστηριότητες. Τα ενεχυροδανειστήρια συνεπώς είναι πιθανό να σχετίζονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.⁵

Δεν είναι βέβαια ανεξέλεγκτη η δράση τους: είναι υποχρεωτική η επίσκεψή τους δύο φορές την βδομάδα στο Α.Τ. της περιοχής όπου προσκομίζουν στοιχεία για τις αγοραπωλησίες τους. Από τα παραπάνω μπορούμε, χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία, να συμπεράνουμε ότι τα ενεχυροδανειστήρια είναι ένας κόμβος ξεπλύματος χρήματος και διασύνδεσης μπάτσων και μαφιόζων.

Στην αντίπερα όχθη των ενεχυροδανειστών βρίσκονται αυτοί οι οποίοι προσπαθούν να επιβιώσουν στην περιοχή:

Όλοι ξέρουμε ότι απ' όταν ξεκίνησε η κρίση υπάρχει έκρηξη στην αγοραπωλησία χρυσού. Άνθρωποι που έχουν ανάγκη για ρευστό, μπαίνουν πχ σ' ένα κοσμηματοπωλείο και "σκοτώνουν" τη βέρα τους. Η συντριπτική πλειοψηφία των κοσμηματοπωλείων θα το κάνουν αυτό, ακόμα και τα καλά. Σ' αυτά όμως δε θα μπορέσει ποτέ να μπει και να πουλήσει πχ ένας εξαρτημένος ή ένας άνθρωπος εμφανώς εξαθλιωμένος. Αυτοί οι άνθρωποι θα πάνε στα κοσμηματοπωλεία στην Ομόνοια, αυτά θα τους ανοίξουν την πόρτα τους. Και σ' αυτά τα κοσμηματοπωλεία θα πάει όποιος θέλει να πουλήσει κάποιο κλοπιμαίο.⁶

Εννοείται ότι η τιμή αγοράς ενός κλοπιμαίου είναι κλάσμα της τιμής αγοράς από ένα ευυπόληπτο άτομο. Οι χρήστες της Ομόνοιας, αλλά και άλλοι που προσπαθούν να τη βγάλουν στην περιοχή,

γνωρίζουν καλά ποια είναι η δουλειά των χρυσοχών της Ομόνοιας: να βγάλουν μεγάλα κέρδη αγοράζοντας τζάμπα χρυσό και δίνοντας ψίχουλα σε όσους προσπαθούν να επιβιώσουν.

ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΧΩΡΙΣ ΣΒΑΣΤΙΚΑ

Ο Ζακ Κωστόπουλος βρέθηκε στο σημείο συμβολής της βίας που παράγουν εδώ και καιρό οι χρηματικές ροές της παράνομης οικονομίας στην περιοχή της Ομόνοιας. Δεν θα έπρεπε να έχουμε καμία αμφιβολία για το ποιος τον δολοφόνησε, ούτε να περιμένουμε να δούμε τα βιντεάκια για να πειστούμε ότι οι μπάτσοι και οι φασίστες σκοτώνουν. Είναι η ιστορία και η συλλογική μνήμη που πρέπει να μας οδηγούν και όχι η δήθεν αντικειμενική αλήθεια που παράγουν οι εικόνες. Αντιθέτως, οι εικόνες έχουν ως στόχο να στρέψουν τη συζήτηση προς μια χειραγωγίσιμη κατεύθυνση, τη «διαλεύκανση του εγκλήματος» ενός μεμονωμένου συμβάντος. Αυτός τελικά δεν είναι παρά ένας τεχνικός τρόπος να ευθυγραμμιστεί με τις κρατικές αφηγήσεις.

Η μεγάλη εφεδρεία του ελληνικού καπιταλισμού με το όνομα συριζανελ που κυβερνάει εδώ και τρία χρόνια, διαθέτει μεγάλη ικανότητα και εμπειρία στη χειραγώγηση. Τα μήντια και οι μηχανισμοί χειραγώγησης των συριζαίων προσπαθούν να ενοχοποιήσουν αφηρημένα κάποιους ακροδεξιούς νοικοκυραίους, οι οποίοι, μας λένε, παρανόμως αυτοδικούν. Έτσι, η βάρβαρη ιστορία του Α.Τ. Ομόνοιας ξεχνιέται και μαζί της ξεχνιούνται και οι τόσο δολοφονημένοι και κακοποιημένοι. Θα ήμασταν οι τελευταίοι που θα ξεχνούσαμε τα εγκλήματα των νοικοκυραίων, αλλά δεν πρέπει να μας φεύγει ποτέ από το μυαλό ότι ο ντόπιος φασισμός σε όλες του τις εκφάνσεις είναι σε τελική ανάλυση κρατικά οργανωμένος.

Η δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου ήρθε να μας υπενθυμίσει ξανά ότι οι κρεατομηχανές του ντόπιου φασισμού δουλεύουν στο φουλ, αρκεί όλα να γίνονται στα βουβά και οι νεκροί να παραμένουν σ' αζήτητα. Ήρθε να μας υπενθυμίσει κάποια από τα χίλια πρόσωπα της εργατικής τάξης που βρίσκονται στο στόχαστρό τους: χρήστες, εκδιδόμενες, γκέι, τρανς. Ήρθε να μας υπενθυμίσει τελικά τον συνεχή, καθημερινό, υπόγειο πόλεμο που μαίνεται υπόκωφα σε άπειρους χώρους και χρόνους της μητρόπολης.

1. *Εφημερίδα των Συντακτών*, 6/9/2018.
 2. Αναφέρεται στο «Σχεδόν αόρατοι: η παρανομοποίηση της εργασίας ως κρατική στρατηγική για τη μετανάστευση», *Antifascist*, 2013, σελ.32.
 3. «Απίστευτη ιστορία στο τμήμα Ομόνοιας», *Espresso*, 19/10/2007.
 4. Πάννης Ανδρουλιδάκης & Γεωργία Ανάγνου, «Αυτό δεν είναι κοσμηματοπωλείο, άλλη δουλειά κάνει...», *stokkino.gr*, 1/10/2018.
 5. Από έκθεση της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή. Βλ., Μαρίνα Καρπόζηλου, «Μια ελληνική αγορά από χρυσάφι», *news247.gr*, 17/11/2016.
 6. Μαρτυρία υπαλλήλου χρυσοχοείου στο ραδιοφωνικό σταθμό «Στο Κόκκινο». Βλ., υποσημείωση 4.